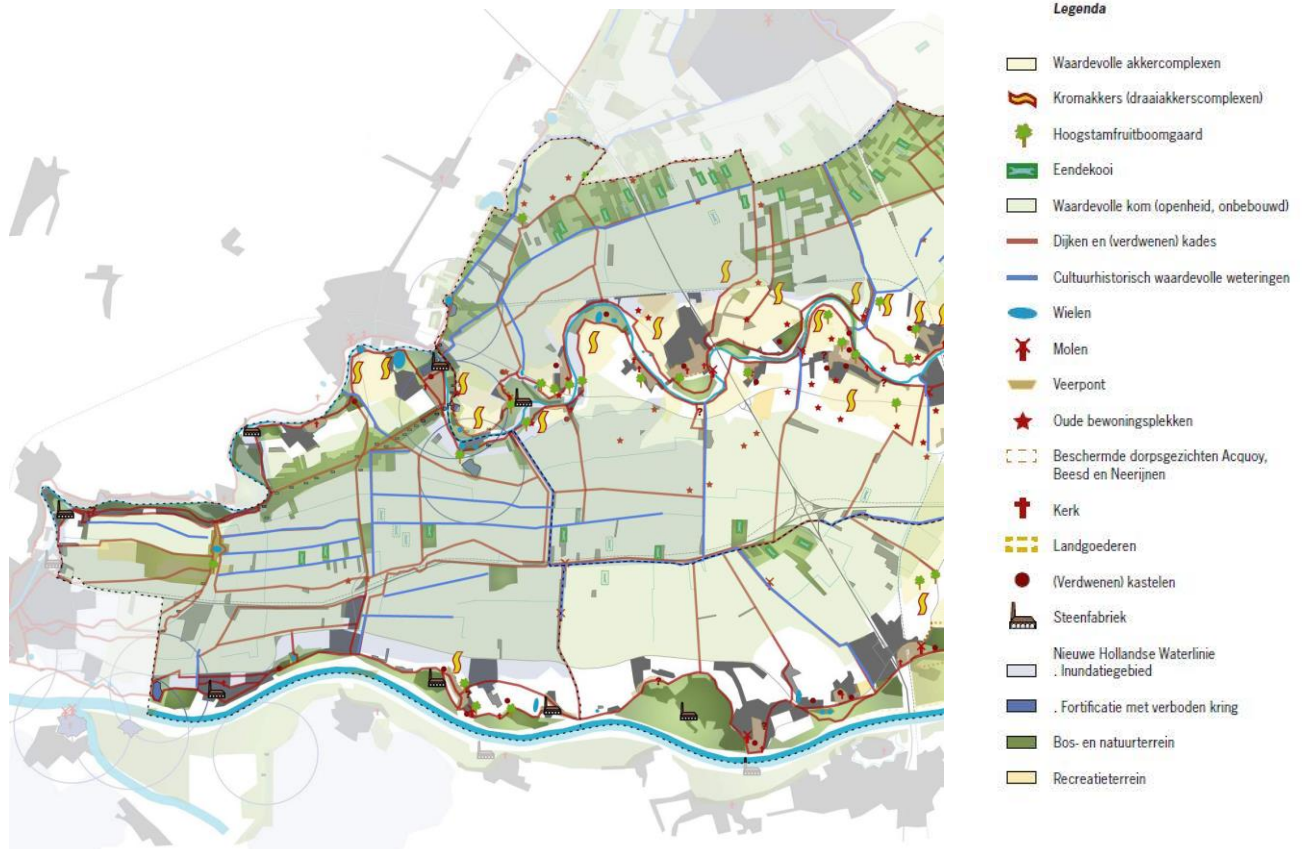

Hoe verhoudt het gebruikte kaartmateriaal zich tot de feitelijke situatie? En wat zijn eventuele consequenties van afwijkende kaarten? (voorbeeld van kromakkers werd gegeven: "Naar mijn waarneming is minimaal 60% van de kromakkers op de kaart in werkelijkheid geen kromakker. Klopt het dat hier een groot verschil is tussen kaart en werkelijkheid? Wat is hiervoor de verklaring? En wat is hiervan het gevolg? Bijv. voor de eigenaren van deze percelen?")

Deel van de kaart (pagina 34)

Het klopt dat er verschil is tussen kaart en werkelijkheid. In de kaart op pagina 34 en 35 staan de kromakkers als symbool aangegeven. De kaart is op zo'n schaal gemaakt dat er niet op perceelsniveau kan worden gekeken. Juist om dit soort vragen te voorkomen worden dit soort kaarten op deze schaal getekend door landschapsarchitecten. Het doel daarvan is om het principe te duiden, niet om concrete plannen op te leggen.

De aanwezige kromakkers in de gemeente zijn wel geïnventariseerd, maar dan bij de harmonisatie van het erfgoedbeleid. Die inventarisatie is terug te vinden in de kaartbijlagen bij dat stuk. Die kaarten zijn gemaakt op een ander schaalniveau. Om een beeld te geven: Voor de hele gemeente zijn vijf A0-vellen nodig om de inventarisatie op een inzichtelijk schaalniveau weer te geven. De bedoelde kaart in het LOP is op twee keer een A4-vel weergegeven.

Daarnaast zijn ook veel kromakkers al verdwenen bij de ruilverkavelingen.

Het gevolg van deze kaart is goed uit te leggen aan de hand van het voorbeeld van de kromakkers: Als de eigenaar van het perceel iets anders wil met het perceel waarvoor een vergunning of bestemmingsplanwijziging nodig is, zal de eigenaar gevraagd worden bij die ontwikkeling een afweging te maken bij de cultuurhistorische waarde van de plek. De afweging die de initiatiefnemer maakt wordt bij de integrale beoordeling van de ontwikkeling meegenomen door degene die de vergunningsaanvraag of bestemmingsplanwijziging beoordeelt. Het kan ook zijn dat de initiatiefnemer de cultuurhistorische waarde ter kennisgeving aanneemt en vervolgens naast zich neerlegt na zijn of haar afweging.

Of de ontwikkeling doorgang kan vinden is aan de beoordelaar van de aanvraag. De keuze kan uiteindelijk makkelijker genomen worden als de afweging van de initiatiefnemer zorgvuldig gedaan is. Dit is geen nieuwe werkwijze, het werkt al zo. Dat komt door hogere regelgeving (bijvoorbeeld de provinciale verordening). De rol van het LOP is dat het helpt bij de afwegingen die de initiatiefnemer moet maken.

Op welke wijze zijn de agrariërs betrokken geweest bij het opstellen van dit document? / Waarom zijn organisaties als LTO en NFO alleen bij de beeldvorming betrokken en niet bij de andere twee momenten die in de presentatie uiteengezet zijn?

Omdat die andere twee momenten in eerste instantie niet in het proces zaten. Die zijn ontstaan als inhaalslag, omdat bleek dat natuur- en landschapsorganisaties minder betrokken zijn geweest in het proces van de omgevingsvisie. Daarom is ervoor gezorgd dat ze goed betrokken zijn in deze thematische uitwerking van de omgevingsvisie. Organisaties als de LTO en de NFO hebben een rol gehad in de omgevingsvisie. Het LOP is een uitwerking van die omgevingsvisie.

Daarnaast staan in het LOP allerlei denkrichtingen waarbij er afhankelijkheid is van de medewerking van agrariërs. Bij de projecten die in de nog op te stellen uitvoeringsagenda komen, worden agrariërs dus ook weer betrokken.

Wat is de status van het LOP? Kan het dwingend werken?

Het LOP is een inspiratiebron om aan de slag te kunnen met kaders en regels. Het gaat dus niet dwingend werken. De kaders en regels staan in bijvoorbeeld bestemmingsplannen, maar worden vooral van hogerhand opgelegd (provinciale verordening bijvoorbeeld). Het LOP is een middel om ontwikkelingen zo aan te pakken dat ze voldoen aan die regelgevingen, zodat de procedures soepeler gaan verlopen.

Het LOP gaat dus niet over wat wel of niet mag komen op een locatie, maar over hoe het er kan komen.

Wat is het verschil tussen kringlooplandbouw en natuurinclusieve landbouw?

Definitie kringlooplandbouw

Op pagina 52 van de concept omgevingsvisie wordt kringlooplandbouw gedefinieerd als een "in de basis circulaire bedrijfsvoering die zich richt op het optimaal inzetten en hergebruiken van grondstoffen en producten en het zoveel mogelijk voorkomen van reststoffen, afval en schade aan het milieu."

In de Nationale Omgevingsvisie wordt het volgende gesteld over wat kringlooplandbouw is:

Op goed geschikte gronden van het land is de productiefunctie van de kringlooplandbouw uitgangspunt, daaraan wordt ruimte gegeven. Waardoor er met weinig milieubelasting voedsel kan worden geproduceerd en er (veelal gecombineerd met voedselproductie) ruimte is voor natuur, wonen, landschap, bereikbaarheid en duurzame energie. Dit betekent bijvoorbeeld dat de melkveehouderij meer grondgebonden is geworden: veevoer wordt meer van het eigen land of uit de directe omgeving betrokken en de uitstoot van schadelijke stoffen en broeikasgassen en het verlies van nutriënten naar bodem, water en lucht zal tot nagenoeg nul zijn gereduceerd.

De kern van de omslag naar kringlooplandbouw is dat de huidige keten verandert in een systeem met minimale onnodige verliezen. Landbouw, tuinbouw en visserij worden onderdeel van een circulair voedselsysteem. Kringlopen van grondstoffen en hulpbronnen worden op een zo laag mogelijk schaal- niveau gesloten; regionaal, nationaal of internationaal. Akkerbouw, veehouderij en tuinbouw gebruiken in de eerste plaats grondstoffen uit elkaars ketens en reststromen uit de voedingsmiddelen-industrie en voedingsketens. Het accent ligt op het sluiten van kringlopen van nutriënten, water, energie, het voorkomen van afval en restproducten en het beperken van emissies naar bodem, water, lucht. Gewasresten, voedselresten, procesafval en mest worden opnieuw benut of verwerkt tot nieuwe producten. Kringlooplandbouw speelt in op lokale omstandigheden: de agrarische functie maakt op duurzame wijze gebruik van het bodem- en watersysteem en draagt waar mogelijk bij aan biodiversiteit. Zo wordt een vitaal systeem gerealiseerd. Niet-grondgebonden sectoren worden zo veel als mogelijk emissieloos en sluiten de kringlopen door recycling van reststromen zodat zij beperkte druk op natuur, landschap en woonomgeving opleveren.

Definitie natuurinclusieve landbouw

Natuurmonumenten: "Natuurinclusieve landbouw is een manier van boeren waarbij gewerkt wordt binnen de grenzen van de natuur. Boeren waardoor de biodiversiteit, de rijkdom aan planten en dieren, toeneemt. En de boer moet natuurlijk financieel goed rondkomen."

Rapport WUR 2016: "Natuurinclusieve landbouw is het streven naar een positieve, wederkerige relatie tussen de landbouwbedrijfsvoering en natuurlijk kapitaal (voedselproductie wordt ondersteund door natuurlijke processen, de landbouw draagt zorg voor het bestendigen van natuurlijke processen)

Of:

Natuurinclusieve landbouw is een economisch rendabel landbouwsysteem, dat optimaal beheer van natuurlijke hulpbronnen duurzaam integreert in bedrijfsvoering, inclusief zorg voor ecologische functies en de biodiversiteit op en om het bedrijf."

Antwoord van Henk van Ziel (medeopsteller van het stuk en niet aanwezig bij beeldvormende vergadering i.v.m. corona):

In het kader van het LOP streven we naar een landschap dat optimaal aan zo veel mogelijk functies voldoet. Biodiversiteit heeft als functie van het landschap de afgelopen decennia sterk onder druk gestaan. We streven daarom naar een vorm van landbouw die de mogelijkheden voor biodiversiteit weer vergroot: natuurinclusieve landbouw.

We streven echter ook naar een vorm van landbouw die zo goed mogelijk omgaat met input van materialen en energie, en reststromen weer benut, zodat dit alles – ook op wereldschaal – zo efficiënt mogelijk benut wordt en optimaal voedsel produceert, waarbij een goed inkomen voor de producenten van groot belang is.

In de presentatie werden voorbeelden gegeven van mogelijke projecten in de uitvoeringsagenda. Een daarvan is het 'Helpen van agrariërs bij de inpassing van agrarisch natuurbeheer en/of kringlooplandbouw in hun bedrijfsvoering'. Hoe wordt gedacht agrariërs te helpen?

Dat willen we samen met agrariërs proberen uit te vinden bij dat eventuele project. Daarbij is de verwachting dat de Vereniging Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer Tieler- en Culemborgerwaarden (VANL TCW) ook goed kan helpen. In dat project kunnen we onze kennis naast elkaar leggen en kijken of we een gezamenlijke toekomst zien. Het LOP biedt daarbij de inspiratie voor het landschappelijke deel, de agrariër biedt de inspiratie voor het deel dat hoort bij de onderneming/het agrarisch bedrijf.

VANL TCW en de koepel van agrarische natuurverenigingen Collectief Rivierenland biedt reeds aan veel agrariërs vergoeding voor natuurgerichte maatregelen, maar ook voor adviezen en andere diensten, zoals bedrijfsnatuurplannen en kringloopplannen, die helpen de doelen uit de Omgevingsvisie en het LOP te verwezenlijken.

Waarom zijn de kernkwaliteiten niet als uitgangspunten genomen?

De kernkwaliteiten zijn een belangrijk onderdeel van de Ensembleboeken die deel uitmaken van het LOP.

De kernkwaliteiten bestrijken maar een deel van de opgaven. In het geval van de kernkwaliteiten voor het Gelders Natuurnetwerk (GNN) en de Groene Ontwikkelingszone (GO) gaat het niet om het gehele gebied, maar alleen om het GNN en de GO. In het geval van de kernkwaliteiten voor de Nationale Landschappen gaat het eveneens om een al wat oudere en min of meer sectorale visie. Daarin werken de huidige opgaven voor biodiversiteit en landschap, zoals biodiversiteit, klimaatadaptatie, landbouw- en energietransitie, waterkwaliteit, wonen & werken maar deels door en zijn ze vanuit een (deels) ander perspectief geschreven.

Als toetssteen bruikbaar, maar als richtinggevend perspectief en uitgangspunt in onze visie onvoldoende.

Inmiddels zijn er ook Streekguides voor Ruimtelijke kwaliteit en Landschap, opgesteld in opdracht van Provincie Gelderland, die waardevolle 'kernkwaliteiten' op verschillende categorieën aanreiken. Deze waren ongeveer gelijktijdig met het LOP in ontwikkeling. Het LOP gaat een stap verder, in de zin dat een concrete landschapsvisie wordt gepresenteerd, die ook voorzien wordt van een

uitvoeringsprogramma en is bovendien gericht op gemeente West Betuwe. De kernkwaliteiten zoals die in de Streekgids Betuwe-Tielerwaard zijn verwoord zijn een goede toetssteen voor allerlei ruimtelijke ontwikkelingen in West-Betuwe.

Waarom heeft het LOP niet een status als toetsingskader?

Omdat een LOP daar niet voor bedoeld is. Het vorige LOP had ook geen status als toetsingskader.

Waarom zijn er geen organisaties als de LTO, ondernemersvereniging, dorpsraden, natuurorganisaties e.a. bij betrokken ?

In de presentatie bij de beeldvormende raadsvergadering staat aangegeven welke organisaties actief zijn uitgenodigd voor de beeldvormende raadsvergadering op 2 november 2021. Bij de vergadering was het doel om input op te halen. Naast de uitnodigingen die verstuurd zijn, was iedereen welkom. De opgehaalde input is verwerkt in het LOP.

Omdat bleek dat natuur- en landschapsorganisaties minder betrokken zijn geweest in het proces van de omgevingsvisie, is ervoor gezorgd dat ze goed betrokken zijn in deze thematische uitwerking ervan. Andere organisaties hebben een rol gehad in het proces van de omgevingsvisie. Het LOP is een uitwerking van die omgevingsvisie.

Waarom is er niet meer budget vrijgegeven? Zodat een evaluatie had kunnen worden uitgevoerd van LOP 2008, fouten in het LOP 2022 vermeden kunnen worden en met organisaties uit het veld gesproken had kunnen worden.

Het klopt dat er geen evaluatie gedaan is en dat dit niet in de opdracht zat. Het was ook beter geweest als er wel een evaluatie gedaan was. Toch is de verwachting dat als die evaluatie alsnog gedaan zou worden, er tot de conclusie wordt gekomen dat er in de afgelopen jaren veel gedaan is op het gebied van landschap. Vooral samen met Stichting Landschapsbeheer Gelderland (SLG). Daarbij is geld van de gemeente ingezet en heeft de provincie er een subsidie aan toegevoegd. Ook is de verwachting dat het functioneren van het LOP als inspiratiebron voor die projecten met SLG een van de conclusies zal zijn.

Waarom maken we zo een haast met het vaststellen van de ensembleboeken?

Het proces waarin het LOP geactualiseerd wordt verloopt volgens planning. 'Haast' is daarom niet het juiste woord. Het hoofdrapport en de ensembleboeken vormen samen het landschapsontwikkelingsplan, vandaar dat het als geheel aangeboden wordt aan de raad. Zo is ook inzichtelijk hoe de grote lijnen uit het hoofdrapport concreet worden in een bepaald gebied.